

Sinaanta

Ujeedooyinka Guud ee Cutubka

Ardeydu marka ay dhammeeyaan barashada cutubkan kadib waxay awoodi doonaan in ay:

- Gartaan macnaha sinaanta.
- Fahmaan dhammaan qaramada, qoomiyadaha iyo shucuubta Itoobiya sido kale sinaanta ugu muhiimsan iyo siday si isku mida uga wada faa'iidayaan lahaayeen xuquuqaha ay leeyihiin.
- Gartaan macnaha laxaad la'aantu waxaa ay tahay.

3.1 Macnaha sinaanta

- Marka ugu horaysa ee aad maqashaan sinaantu waa maxay fikrad maskaxdiina kusoo dhacaysa?

Sinaantu waa dadka isku heerka ah hanoqdo shaqsi ama koox oo si isku mida u hela xuquuqda iyo faa'iidada ay tahay inay helaan. Dhinaca kale sinaantu waa dadka oo si isku mida uga soo baxa masuuliyada saran. Nidaamka dimuqraadiga ah dhexdiisa muwaadin kasta iyaga oo kala duwan ayay tahay inay si siman u helaan xuquuqda iyo faa'iidada ay leeyihiin. Tusaale qofku maadama uu yahay kaliya bani'adam waa in si kuwa kale lamida loo tixgaliyaa xuquuqdiisa. Intaa waxaa dheer dadka isku heerka iyo dadka shaqo isku mida ka shaqeeya inay helaan faa'iido isku mida ayay xaq u leeyihiin.

Sinaantu waa nidaamka dimuqraadiga ah dhexdiisa muwaadiniinta dhamaan hanoqdo shaqsi ama koox ay tahay inay si siman u helaan xuquuqda

iyo faa'iidada ay leeyihiin. Sinaantu waa xuquuqda ay tahay in la tixgaliyo sinaanta jinsiyada, diinta, luuqada iyo kuwa kale iyada oo ayna jirin kala duwanaansho.

Layliiska 1^{aad}

Ka jawaab su'aalaha soo socoda:

1. Waa maxay sinaantu?
2. Qoyskiina dhexdiisa arimo sidee ah ayuu dhigayaa? Fahansii adiga tusaale soo qaadana.

3.2 Xuquuqaha sinaanta ee qurumaha, qowmiyadaha iyo shucuubta

Jantuuska 3.1 quruumo, qowmiyado iyo shucuubta wadan

- Maxaad ka fahanteen sawirka kar ku qoran?

Sinaanta

- Ku faahfaahi buugaga magacda quruumaha, qowmiyadaha iyo shucuubta Itoobiya eek u nool agagaarkiina?

Dalka itoobiya gudahiisa in kabadan 80 quurumo, qowmiyado iyo shucuubo ayaa ku wada nool. Dhamaantoodna way simanyihiin. Sinaantooda waxaa cadayn u alo ismaamulka ay iyagu ismaamuklayaan, luu qadooda oo ay ku shaqeeyaan, dhaqankooga oo ay kor u qadayaan iyo diintooda oo ay isku hogaaminayaan iyaga oo9 xuquuqahooda ka dhigaya kuwa dhaxal- gal ah.

Layliska 2^{aad}

Ka wada hadla su'aalaha soo socda:

1. Maxay faa'iido u leedahay saaxiibadaada fasalka ee ka kala yimiday quruumaha, qowmiyadaha iyo shucuubta oo aad xuquuqahooda tixgalisid?
2. Ka wada dooda arimo lagu qeexayo xuquuqaha sinaanta ee loo tixgaliyay shucuubta ku nool agagaarkiina?

3.2.1 Xuquuqda ismaamulka qowmiyadaha

- Waa maxay waxa ay tahay ismaamulku?

Dastuurka JDFI ayaa si balaadhan u tibaaxayo in dhamaanba qowmiyadaha dalku yeelanayaan ismaamul iyo aayo katalin. Marka ismaamulka lagahadlayo waxaa loogajeeda in qowmiyadaha kunool dalka Itoobiya ka faa'iidaaystaan adeegsiga kudhaqanka diimahooda, luqaahooda iyo dhaqamaadooda.

3.2.2 Xuquuqda aad u leedahay inaad adeegsato luuqadaada

1. Luuqadaha kala duwan ee lagaga hadlo agagaarkiina qor kuwa aad magacdooda garanayso?
2. Waa maxay luuqada shaqada dawlada ee agagaarkiina?

Dhamaan luuqadaha laga helo itoobiya iyada oo midna mid ka sarayn in la isku fahmo way u siman yihiin. Dhamaan dadka isticmaala luuqadahan waxay uga turjumayaan cida ay yihiin iyo dhaqankooga. Caruurto luuqaala hooyo waaxay ka barain karaan qoyskooda, deegaanka ay la qabsadeen iyo bulshada. Xuquuqda ay u leeyihiin inay adeegsadaan luuqadoodu waa mid dastuurku illaaliyay.

Marka aan leenahay xuquuqda ay u leeyihiin inay luuqadooda isticmalaan waa xuquuqda ay u leeyihiin inay luuqadoodo, ku hadlaan, qoraan, kobciyaan iyo inay wax ku bartaan, ku shaqeeyaan ayaa ka mida.

Layliska 3^{aad}

Ka jawaab su'aalaha soo socda:

1. Maxaan ujeednaa marka aan leenahay xuquuqda ay u leeyihiin inay luuqadooda adeegsadaan?
2. Maxay faa'iido ka helayaan luuqadooda oo ay adeegsadaan?

3.2.3 Xuquuqda u sinaanshaha helida waxbarasho

- Maxay faa'iido leedahay xuquuqda u sinaanta helida waxbarasho?

Quruumaha, qowmiyadaha iyo shucuubta itoobiya xuquuqda ay u leeyihiin inay si siman u helaan waxbarashada waa mid u illaaliyay dastuurka dalku xuquuqdana waa mid si siman uga dhaqan galay ha noqoto gabdhaha, wiilasha, magaalada, dadka ku nool miyiga iyada oo ayna jirin wax kala duwanaansha ah. Markan tirtiro nidaamkii shaqo ee xaqdarada ahaa islamarkana si siman u gaadhsiino dhamaan waxbarashada dalkeenu wuxuu sii wadayaa diwaan galinta kaboca deg-dega ee uu ku socdo. Marka muwaadiniinta loo tixgaliyo xuquuqda sinaanta waxbarasho islamarkana dareenka wadaniyadeed inuu kor u kaco. Tana waa mid muhiinm u ah koboca dalka.

Sinaanta

Layliska 4^{aad}

Ka wada laadla su'aalaha soo socoda:

1. Maxaa lagu qeexayaa xuquuqda inay si siman u helaan waxbarashada?
2. Maxaa faa'iido lagu helayaa muwaadiniinta oo loo tixgaliyo xuquuqda ay u leeyihiin inay si siman u helaan wax barashada?

3.2.4 Xuquuqda u sinaanta helid shaqo

- Waa maxay nmarka aan leenahay xuquuqda ay u leeyihiin inay si siman u helaan shaqada?

Qof kasta wuxuu xaquuq u leeyahay in aqoonta iyo xirfada si isku mida u helo fursada shaqo. In ay helaan fursada shaqo ma'aha mid ay ku heleen kala diwanaanshaha jinsiga, quruumo iyo qow miyado iyo diin.

Haddii shaqsigu leeyahay khibrad iyo karti lamida kuwa kale si siman intuu u tartamo waa la shaqaalaysiin karaa. Xuquuqda shaqada iyo shaqaalaysiintu ma'aha mid sabab looga dhigi karo xaqdaro, xigto, aqoon iyo faa'iidooyin yar yar... lwm.

Layliska 5^{aad}

Ka jawaab su'aalaha soosocda:

1. Maxaa lagu qeexaa xuquuqda ay u leeyihiin inay si siman u helaan fursada waxbarasho?
2. Maxaa faa'iido lagu helayaa muwaadiniinta oo loo tixgaliyo xuquuqda ay u leeyihiin inay si siman u helaan waxbarashada?

3.3 Xuquuqda sinaanta iskuulka

- Fahfaahi xuquuqda ardaydu ay leeyihiin iskuulka dhexdiisa.

Jantuska 3.2 ardayda oo doorasho ku jirta

Iskuulka dhexdiisa oo ay jirto nidaam shaqo oo aan jinsiga, midabka, diinta iyo xaalada hal kale la gaadhsiinayn xaqdaro ayaa tilmaamaysa tixgalinta xuquuqda sinaanta. Xuquuqaha loo baahan yahay in la tixgaliyo iskuulka dhexdiisa waxaa ka mida. Arday kasta su'aasha uu fahmi inuu waydiiyo, ka jawaab su'aasha la waydiiyay, ka qaybgalo kooxaha kala duwan ee iskuulka, fikrad ka bixiyo arimaha iskuulka ee khuseeya, ilaalinta hantida iskuulka iyo wixii la mida weeyaan.

Sidaas ay tahay arday kasta xuquuqda uu leeyahay waxaa barbar socda waajibaadyada looga baahan yahay inay si haboon uga soo baxo. Tusaale: in xeerka iyo nidaamka uu garto islamarkana tixgaliyo, .ha noqoto fasalka dhexdiisa ama dibadiisa oo uu shaqada fasalka iyo shaqada gurigaba uu dhameeyo wakhti haboon si uu tusaale ugu noqdo kuwa kale.

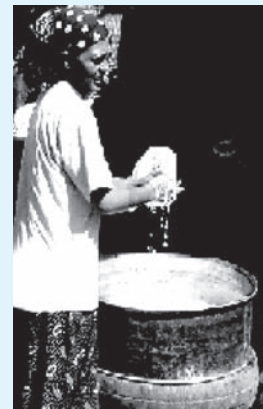
Layliska 6^{aad}

Ka jawaab su'aalaha soo socda:

1. Qeex xuquuqaha loo baahan yahay in la tixgaliyo iskuulka dhexdiisa?
2. Waa maxay waajibaadyada inaad ka soo baxdaan ay tahay?

3.4 Sinaanta jinsiga

3.4.1 Sinaanta gabdhaha iyo wiilasha ee dhamaan hawlaha

Jaantuska 3.3 Sinaanta Jinsiga

Sinaanta

- Waa maxay sinaanta gabdhaha iyo wiilashu?
- Idinka oo raacaya sawirka waxaad maqlaysaan fikrad odhanaysa gabdhuhu wakhti kasta iyo meel kasta waxay u shaqayn karaan si lamida wii lasha?

Maadama gabdhuhu yihiin qayb kamida bulshada waxaa muhiim ah in xuquuqdooda dhamaan la tixgaliyo (ilaaliyo) islamarkana la aqbalo sinaanshahooda. Dhamaan muwadiniinta cida aaminsan aragtida xun ee sinaanta gabdhaha islamarkana la taageero xuquuqda sinaanta gabdhaha.

Ha noqoto jid ahaan ama kartida maskaxeed gabdhuhu way siman yihiin wiilasha

Sinaanta jinsigu waa wiilka iyo gabadha oo xaalad walba iyo shaqo walba u siman weeyaan. Tusaale guriga dhexdiiso, iskuulka, masuuliyadaha kale gabdhuhu way la siman yihiin wiilasha.

Layliska 7^{aad}

Ka wada hadla su'aalaha soo socda:

1. Waa kuwee shaqooyinka laga caadaystay agagaarkiina ee la yidhaa waa kuwii wiilasha iyo gabdhaha?
2. Shaqooyinka ay qabtaan gabdhuhu may qaban karayaan wiilashu?
3. Sida caadada ah shaqooyinka lagu qiiyaaso wiilashu inay leeyihiin may qaban karaan gabdhuhu?

3.4.2 Xuquuqda sinaanta gabadha iyo wiilka ardayda ah ee iskuulka dhexdiisa

Jantuska 3.4 ardayda oo fasalaka ku jirta

- Maxaad ka fahmaysaan sawirka?
- Maxaa lagu garanayaa in xuquuqda sinaanta ee gabadha iyo wiilka ardayda ah la ilaaliyay iskuulka dhexdiisa?

Gabadha iyo wiilka ardaydii way u siman yihiin dhamaan xuquuqaha iskuulka ka dhexdiisa.

Tusaale: inaad ka qaybgasho. Kooxaha naafada ah, in si isku mida la iniigu wakiisho hogaanka golaha ardayda iyo xuquuqaha la midka ayaa haboon in loo tixgaliyo.

In la dhaqan galiyo xuquuqda sinaanta ee gabadha iyo wiilka ardayda ee iskuulka dhexdiisi waxay macalimiinta, maamulka iskuulka waalidada iyo sawlada.

Layliska 8^{aad}

Ka jawaab su'aalaha soo socda:

1. Imisa gabdho oo arday ah ayaa jira fasalkiina? Wiilasha ardayduna waa imisa? Tiradee baa badan?
2. Maxaad u malaysaa sababaha ugu muhiim san ee ay gabdhaha ardayda ee fasal kiinu uu ku noqonayo mid badan ama yar? iska dhaa dhiciya iniga oo koox kaga wada hadlaya.
3. Maxaad ka leedihiin in la sameeyo si wiilasha iyo jgabdhaba la is le'ekaysiyo? Haddii ay is le'ekadaana maxaa looga bahan yahay iskuulka iyo qoyskiina si ay u sii socoto?

3.5 Sinaanta dhaqanka

3.5.1 Macnaha sinaanta dhaqanka

Jaantuska 3.5 Dhaqano kala duwan

Sinaanta

- Sawirka 3.5 Dhaqanka qowmiyadaha kala duwan
- Ardayeye maxaad ka fahanteen sawirka kar ku xusan?

Dhaqanku wuxuu ka kooban yahay ururo cadaynaya guud ahaan hab nololeedka bani adamka.

Qaar ka mida waxyaalaha ka turjumaya dhaqanka waxaa ka mida luuqada, diinta, hadalka, labisaada, habka loo cuno cuntada, muujinka farxada iyo geerida iyo wixii la mida ayay ka kooban tahay.

Itoobiya dhexdeeda waxaa ka jira dhaqano farabadan. Dhaqanadaasi oo kala duwan jmeelbameesha kale. Tani oo kaliya ma'ahe dhaqan ku wakhtiba wakhtiga ka danbeeya way isbadalayaan iyaga oo la jaanqaadaya herka koboca iyo xaalada nololeed ee bani adamka sido kale waliba waajibaadyada ay abuurayaan. Wakhtigan han joogno dhaqanada ka jira dalkeena dhamaan sinaantooda waxaa ilaalayay dastuurka.

Layliska 9^{aad}

Ka wada hadla su'aalaha soo socda:

1. Waa maxay dhaqanku?
2. Maxay tahay sinaanta dhaqanku?

Mid ka mida waxyaabaha muujinaya nidaamka dimuqraadiyadeed waa ilaalinta sinaanta dhaqanka.

Dhamaan qurumaha, qowmiyadaha iyo shucuubta itoobiya leeyihiin xuquuq isku mida si ay dhaqankooda, luuqadooda iyo taariikhdooda u isticmaalaan is lamarkana u hour mariyaan. Haba ahaate waxaa shuubta looga baahan yahay inuu midba midka kale dhaqankiisa, luuqadiisa iyo taariikhsiisa uu barto, aqoonsado islamarkana tixgaliyo. waa inay xoojiyaan xidhiidh wanaagsan oo ku kalaysan sinaansho iyo isjacayl. Sidaa darted waxyaabaha loo baahan yahay in lagu kabciyo dhaqanka islamarkana lagu ilaaliyo luuqadaha, taariikhda iyo hab nololeedka fiican waa in jiiiba jiiilka kale u gudbiyaa.

Layliska 10^{aad}

Ka jawaab su'aalaha soo socoda:

1. Fahfaahi waxyaabaha muujinaya dhaqanka jee agagaarkiina ku aragtaan ?
2. Kala saara dhaqamada xun iyo kuwa fiican ee laga helo agegaarkiina. Kadibna shaxda hoos ku qoran buugtiina ku roga ku qora?

	Faa'iidada dhaqanka fiican	Falalka Xunee la caadaystay

3.5.2 Baahida in la xoojiyo dhaqanka

- Maxay faa'iido leedahay dhaqankaaga oo aad xoojisid?
- B. Qaar kamida falalka la caadaystay ee aan ku aragno deegaanada kala duwan ee dalkeena.
- Gudniinka gabdhaha
  - Muujinta farxada i.w.m
  - Muujinta tiiraanyada "murugada"
  - Guurka dag-dega ah ee gabdhaha
- T. Qaar kamida falalka faa'iidada u leh horumarka iyo koboca.
- Dul qaadka shaqo ee wada shaqaynta.
  - Soo dhawaynta martida iyo tixgalinta qofka ka wayn.
  - Hab lagu caawiyo wakhtiga geerida iyo hagbad hab kaysi ah.
  - Intii kartidada ah oo aad ku taageertid waala haaga dhibaataysan ...iwm.

Shaqo kooxeed

Falalka xun ee loo gaysto gabdhaha iyo caruurta ardayda ah dhibaataada caafimaad ee ay keenaan agagaarkiina ka soo qora wax aan ka badnayn hal bog idinka oo koox koox ah soona ururinaya xog.

Sinaanta

3.6 Naafada

3.6.1 Macnaha naafada

- Waa maxay naafadu?
- Faah faahi xaalada ha sababa naafada?

Naafadu waa marka qofka caafimaadkiisu dhamaystiran yahay waxqabadka uu qabanayo aad qaban kari waydo. Markaan dhinaca kale ka eegno naafadu waa marka waxqabad ama dhaqdhaqaaq sababo kala duwan aad u fulin kari waydo.

Itoobiya gudeheeda waxaa laga helaan naafo aad u badan. Waxaan aragnaa naafada oo lagu takoorayo iskuulka, meelaha shaqada nolosha bulshada iyo iwm. Maafadan noocani ah in la takooro islamarkana laga fogaado waa laga mamnuucay sharciga hadii ay jiraan waa kuwo aan faa'iido u lahayn horumarka dalka.

Dhamaan dadka naafadu waxay leeyihiin mudnaan. Sida qofkasta oo muwaadin ah ayay qaban karaan hawlaha faa'iidada u ah dalka. Sidaas ay tahay dawlada iyo bulshadaba waxaa laga doonayaa inay tixgaliyaa xuquuqdooda islamarkana taageero siiyaan.

Layliska 11^{aad}

Ka wada hadla su'aalaha soo socda:

1. Taageero nooce ah ayaa loo baahan yahay in loo sameeyo naafada?
2. Marka xaalad side ah loo labuuro marka naafad sida muwaadin kasta u qaban karayaan hawlaha faa'iidada u ah dalka?

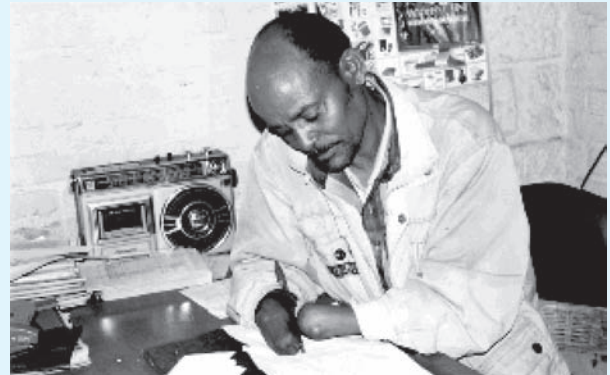
3.6.2 Taageerada ay u baahan yihiin naafadu

- Taageerooyin nooce ah ayay u baahan yihiin naafada laga helo agagaarkiina?

Waxaa loo baahan yahay in naafada taageerooyin badan u sameeyaan dawlada, bulshada iyo ururada deeqda bixiyaa. Waxaa ka mida jacayl iyo daryeelka

uu uga baahan yahay bulshad. Agagaarka uu ku nool yahay iyo iskuulada.

Sido kale waxaa haboon in alaabta uu u baahan yahay loo dhamaystiro. Tusaale ahaan, waxaa loo baahan yahay in dadka indhoolaha ah loo keeno buugta iftiinta. Haddii dadka naafada ah la tixgaliyo xuquuqdood a islamarkana ay helaan taageerada ay u baahan yihiin, Waxay saamayn wayn ku yeelan kartaas dadaalka loogu jiro in dalka laga saaro fiiqiirtinimada iyo dib-u dhaca.

Jantuuska 3.6 naafadu sida muwaadiniinta kale ayay wax soo Saar leeyihiin

Layliska 12^{aad}

Ka jawaab su'aalaha soo socda:

1. Si loo taageero naafada iskuulkiina dhaqdhaqaaq nooce ah ayaa la sameeyay?
2. Muxuu noqonayaa doorka iyo masuulliyada aad ku leedihiin taageerada loo samaynayo dadka naafada ah?

3.7 Macnaha Xuquuqda sinaanta diinta

- Waa maxay waxa ay tahay sinaanta diinta?

Diintu waa ilaahay oo aad aamintid inuu jiro. Waxaan eray lagu sharixi Karin islamarkana laga cabsado oo la caabudo ayaa la yidhaa diin . Diimaha ka jiraa duunka badankoodu waxay baraan dadka anshaxa wanaagsan islamarkana bani. Adamku ay sameeyaan wax wanaagsan ama wax khayr leh.

Sinaanta

Mid ka mida xuquuqaha bani'adamnimo ee muujinaya waxay yihiin shuc uubtu waa xuquuqda ay u leeyihiin inay haystaan diinta ay rabaan islamarkana ku talaabsadaan. Xuquuqda uu u leeyahay inuu raaco diinta u rabo waxaa lagu tiriyaa inay ka mid tahay xuquuqaha aadka u muhiimka ah dastuurka jamhuriyada dimuqraadiga federaliga ee itoobiya wuxuu si cad u qeexay xuquuqda qof u leeyahay inuu raaco diin kasta. Jita waxa dheer diin ama aaminaad waa ka mumnuuc inay isku daydo inay kuwa kale cabudhiso islamarkana ku yeelato saamayn awooded.

Marka aan leenahay xuquuqda sinaanta diinta wadankeena muwaadin kasta inuu haysto wax uu

aaminsan yahay muwaadinka kale aaminadiisa tixgaliso isla markana ka horjoogsan inuu hirgaliyo aaminadiisa. si isku mida loo tixgaliyay aaminada iyo in ayna jiri mid saraysa, mid hoosaysa ayaa la yidhaa xuquuqda sinaanta diinta.

Layliska 13^{aad}

Ka wada hadla su'aalaha soo socda:

1. Waa maxay diintu?
2. Maxaan ujeednaa marka aan leenahay xuquuqda sinaanta diimaha?

Gaba-Gabada Cutubka 3^{aad}

Xuquuqda sinaantu waa xuquuqda aas-aasiga ah ee bani'adamka. Quruumaha, qowmiyadaha iyo shucuubtu inay arintooda sida ay rabaaw u qabsadaan ayaa dastuurku go'aamiyay waxqabadana lagu xaqiijiyo xuquuqda ayu leeyihiin inay ismaamulaan. Inta waxa dheer shucuubta oo loo tixgaliyay xuquuqahooda sinaanta ee ah inay luuqdooda adeegsadaan, qani noqdo dhaqankooda iyo taariikhdooda oo ay ilaaliyaan.

Hirgalida xuquuqda u sinaanta helida fursada waxbarasha waxay dedejin kartaa koboca iyo horumarka wadankeena. Sinaanta jinsigu waa xuquuq

faa'iido u ah in laga fogaado habka cadaalad darada iyo caadooyinka xun ee u dhexeeya gabdhaha iyo wiilasha. Sidoo kale in xuquuqda naafada si hasboon loo tixgaliyo islamarkana la sugo ayaa habaan faa'iidada ay dhamaanteen inoo leedahay inaan tusno daryeel iyo jacay.

Sinaanta diintu waa xuquuq dimuqradiyada itoobiya u xaqiijisay muwadininteda. Sidaas ay tahay midba midka kale inuu tixgaliyo nabadna kula noolaado ayaa faa'iido wayn u ah koboca wadanka.

Erayada furaha u ah cutubka 3^{aad}

Xuquuq:	waa faa'iida kasta oo qofi inuu helo ay tahay, Adeeg iyo Mudnaan buuxda... iwm
Dhaqan:	Waa bulsho luuqadooda, diintooda, hab nololeedkooda, khibradooda ... iwm
Qowmiyada:	waa shucuub/bulsho ay ka dhexayso dhaqan, luuqda, taariikh islamarkana hal deegaan ku nool.
Biiraal:	indholayaashu wax ay sida waraaqda u adeegsadaan qoraal iyo akhris.
Dulmi:	waxaad ugu talagashay inaad qof dhibgaadhsiisid midka kalena uga faa'iidayso.
Sinaan:	iyaga oo kala sarayn inay si sax ah ama heerka /qaybta ku haboon ay helaan.
Hagbad:	shaqo iscaawin ah oo deegaanada miyiga kolba meel lagu qabto.
Furun:	waa shaqo iscaawin ah oo dad badan la quudiyo, lacabsiiyo iyaga oo midaysan

I. Weedhahan soo socda ku qor “Run” tii run ah tii been ahna ku qor “Been”

1. Dhaqan waa shay muujinaya xaalada nololled ee bani’adamka
2. Shaqadaada oo aad u dhulqaadatid waa dhaqan muhiim ah oo laga caadaystay wadankeena
3. Guurka dag-dega ah waxaan ku dari karnaa falalka muhiimka ah dhexdooda.
4. Xuquuqda ay uleeyihiin inay iyagu is maamulaan waxay muujinaysaa sinaan.
5. Sinaanta jinsigu waa mid gabdhaha iyo wiilasha dhex dooda ka abuuraya kala duwanaansho iyo cadaaladaro.

II. Weedhaha “T” hoosteeda lagu taxay ku aadi kuwa “B” ku hoos taxan

B	T
1. Gabdhaha iyo wiilka oo sinaada	B. Tixgalinta dadka waawayn
2. Cadaynta quruumaha, qowmiyadaha iyo shucuubtu cidaay yihiin.	T. luuqda
3. Qaybaha bulshada ee u baahan tageero gaar ah	J. sinaanta diinta
4. Anshax wanaagsan	X. Sinaanta Jinsiga
5. Xuquuqda qofwalba ku raacayo diintiisa	Kh. Naafada

III. Su’aalhan soo socda a kadooro jawaabta saxda ah

1. Ku wan soo socda waa kee faa’iidada ay quruumaha, Qowmiyadaha iyo shucuubtu ka helayaan inay iyagu ismaamulaan?
B. Deegaankooda oo ay horumariyaan.
T. Inay sugaan /tixgaliyaan xuquuqda bulshada.
J. inay bulshooyinka kale dulqaad ku wada nolaadaan.
X. Dhamaan waa sax.
2. Kuwan soo socda teebaan qeexayn xuquuqda sinaanta ardayda ee dugsiga dhexdiisa?
B. Su’aal waxbarasho uu waydiiyo fasalka dhexdiisa.
T. inuu ka qaybgalo kooxaha kala duwan dhexdooda
J. Saacada iskuulka oo uu ciyaar ciyaaro.
X. Ardayda oo fikir ka dhiibta arimaha khuseeya

Sinaanta

3. .... waa fal xun oo taabanaya xuquuqda bani'adamnimo ee gabdhaha iyo sharaftooda.
B. Guur deg-deg ah
T. Gudniinka gabdhaha
J. Shaqada wiil ku qabto oo aad qabatid.
X. "B" iyo "T"
4. Kee baa ahayn taageeroyinka ku haboon in loo sameeyo naafada
B. Jacayl iyo kolkolin
T. Takoorid iyo cadaaladdaro
J. in loo keeno qalabka xogta waxbarasho.
X. Xuquuqdooda oo si siman loo tixgaliyo.
5. Tee baa bulsho u noqon karaysa tilmaan dhaqan
B. labiska
T. Cuntaynta
J. qeexda farxada iyo geerida
X. dhamaan waa sax

IV. Meelaha Banaan ee soo socda ku buuxi erayga saxda ku ah

1. Shaqo iscaawin ah oo deegaanka miyiga kolba meel lagu qabto waxaa loogu yeedhaa. ....
2. Caruurto luuqadooda hooyo ....., ... iyo ..... ayay ka baran karaan

V. Jawaab gaaban siiya su'aalaha soo socda

1. Sheeg faa'iidooyinka ardaydu ay helilahaayeen marka ay luuqadooda wax ku bartaan.
2. Si gaaban u fahansii hababka suuro galinaya kor u qaadida kaqaybgalka gabdhaha ardayda ee iskuulkiina islamarkana looga dhigo mid sii jira.

© MUC
Not to